

AGATA ANDRZEJCZYK ^{A–F}, ANNA TYRAŃSKA-FOBKE ^{A–F}

Nie tylko studia – postawy studentów zdrowia publicznego wobec przyszłego zatrudnienia

Not Only Study – Attitudes of Public Health Students Towards the Future Employment

Studenckie Koło Naukowe Zdrowia Publicznego przy Zakładzie Zdrowia Publicznego i Medycyny,
Wydział Nauk o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa i Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej,
Gdański Uniwersytet Medyczny, Gdańsk

A – koncepcja i projekt badania; B – gromadzenie i/lub zestawianie danych; C – analiza i interpretacja danych;
D – napisanie artykułu; E – krytyczne zrecenzowanie artykułu; F – zatwierdzenie ostatecznej wersji artykułu

Streszczenie

Wprowadzenie. Zdrowie publiczne jako dziedzina interdyscyplinarna czerpiąca z wielu gałęzi współczesnej nauki umożliwia rozwój zainteresowań studentów w wielu kierunkach.

Cel pracy. Badanie ma na celu określenie przyczyn wyboru kierunku zdrowie publiczne, przedstawienie profilu aktywności studentów poza planem zajęć przewidzianym programem nauczania oraz ich stosunku do perspektyw przyszłego zatrudnienia w zawodach związanych z dziedziną zdrowie publiczne.

Materiał i metody. Badanie zostało przeprowadzone na 144 studentach pierwszego i drugiego stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku zdrowie publiczne na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety składający się z 22 pytań i metryczki. Uzyskane wyniki poddano analizie programem statystycznym SPSS 17.0.

Wyniki. Głównymi powodami wyboru kierunku zdrowie publiczne była renoma uczelni (56,3%) oraz zainteresowania respondentów (43,8%). W działalność pozazajęciową angażuje się 17,4% wszystkich badanych, z których 20% ocenia swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy w dziedzinie zdrowia publicznego jako duże. Studenci odbywają praktyki obowiązkowe (94,4%), praktyki i staże nieobowiązkowe (2,1%) oraz praktyki i staże nieobowiązkowe wakacyjne (2,8%). 44,4% spośród badanych chce w najbliższym czasie podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. Swoją przyszłość zawodową z dziedziną zdrowia publicznego wiąże 43,8% badanych. Zamierzają szukać pracy głównie w sektorze publicznym, w Trójmieście. Swoje szanse na znalezienie pracy 7,6% respondentów ocenia jako bardzo duże, a 47,9% jako średnie.

Wnioski. Mimo że kształcenie na kierunku zdrowie publiczne daje szerokie pole do rozwoju i różnego rodzaju inicjatyw, studenci z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego nie korzystają z tych możliwości w pełni. Wydaje się więc zasadne zachęcanie studentów do poszerzania wiedzy doświadczeniem zawodowym zdobytym w czasie studiów (Piel. Zdr. Publ. 2013, 3, 4, 337–344).

Słowa kluczowe: studenci, zdrowie publiczne, uczelnia medyczna, wolontariusze.

Abstract

Background. Public Health and an interdisciplinary field that draws from many branches of modern science and enables the development of students' interests in many directions.

Objectives. The given research aims at determining the reasons for choosing Public Health as a specialization as well as presenting the activities of students other than those included in a curriculum and their attitudes to the prospects of the future employment in the field of Public Health.

Materials and Methods. The research has been conducted on 144 students of first and second-degree full-time and part-time Public Health studies at the Medical University of Gdańsk. The research tool that has been used is a questionnaire consisting of 22 questions along with specifications. The results have been analyzed by means of statistical program SPSS 17.0.

Results. According to the research, the main reasons for choosing of Public Health as the specialization are: the reputation of the university (56.3%) and interests of the respondents (43.8%). The research has also shown that 17.4% of all respondents are involved in the extracurricular activities, 20% of which rate their chances of getting a satisfactory job in the field of Public Health as high. Students receive: compulsory trainings (94.4%), voluntary trainings, internships (2.1%) and voluntary holiday trainings and internships (2.8%). What is more, results present that 44.4% of respondents want to improve their professional skills in the near future. The 43.8% of respondents consider to embark on a long-term career in the field of Public Health. They are going to look for a job in the public sector mainly in Gdańsk, Gdynia and Sopot. The chances of finding a job are rated as high by 7.6% of respondents and as average by 47.9% of them.

Conclusions. Despite the fact that studying at the faculty of Public Health provides opportunities to develop different types of initiatives, students of Medical University of Gdańsk do not take a full advantage of them. It seems that it is eminently reasonable to encourage students to broaden their knowledge by gaining work experience during their studies (Piel. Zdr. Publ. 2013, 3, 4, 337–344).

Key words: students, public health, medical school, voluntary workers.

Definicja zaproponowana w 1920 r. przez profesora C.E. Winslowa mówi, że: „Zdrowie publiczne jest nauką i sztuką zapobiegania chorobom, przedłużania życia i promocji zdrowia przez zorganizowane wysiłki społeczeństwa wyrażające się w działaniach na rzecz higieny środowiska, zwalczania chorób zakaźnych, nauczania zasad higieny indywidualnej, organizację służb medycznych i pielęgniarskich ukierunkowanych na wczesne rozpoznawanie chorób i skuteczne zapobieganie ich rozwojowi oraz utrwalanie mechanizmów społecznych zapewniających każdemu poziom bytowania umożliwiający utrzymanie zdrowia i długotrwałe życie” [1]. Definicja ta przedstawia szeroki zakres zdrowia publicznego jako dziedziny naukowej. Również definicje „nowego zdrowia publicznego”, które pojawiły się na początku XXI w. (T.H. Tulchinsky i T.A. Varavikova, J. Nосko) wskazują na szeroki zakres zdrowia publicznego [1].

Zdrowie publiczne jako interdyscyplinarna dziedzina czerpiąca zarówno z nauk humanistycznych, przyrodniczych, jak i ścisłych pozwala rozwijać się swoim specjalistom w wielu kierunkach. Również studenci rozpoczynający dopiero swoją „przygodę” ze zdrowiem publicznym mają szerokie możliwości realizowania własnych zainteresowań w czasie studiów.

Zdrowie publiczne jest obecne w ofercie kierunków studiów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego od kilku lat. Kierunek daje szerokie możliwości rozwijania nabytych w czasie nauki umiejętności oraz realizowania studenckich zainteresowań przez uczestnictwo w różnych przedsięwzięciach, konferencjach, studenckich kołach naukowych, organizacjach zrzeszających studentów lub w różnorodnych instytucjach współpracujących, m.in. w: Polskim Towarzystwie Programów Zdrowotnych, Wojewódzkim Ośrodku Koordynującym Populacyjne Programy Wczesnego Wykrywania Raka Piersi oraz Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy, Ośrodku Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka.

Badanie ma na celu określenie powodów wyboru kierunku zdrowie publiczne, przedstawienie profilu aktywności studentów poza planem zajęć przewidzianym programem nauczania oraz ich stosunku do perspektyw przyszłego zatrudnienia w zawodach związanych z dziedziną zdrowie publiczne. Jako podstawa do osiągnięcia celu badawczego zostały użyte następujące wskaźniki: kryteria wyboru kierunku studiów, ocena szans zdobycia satysfakcjonującej pracy i rodzaj aktywności, w jakie angażują się studenci zdrowia publicznego w czasie studiów.

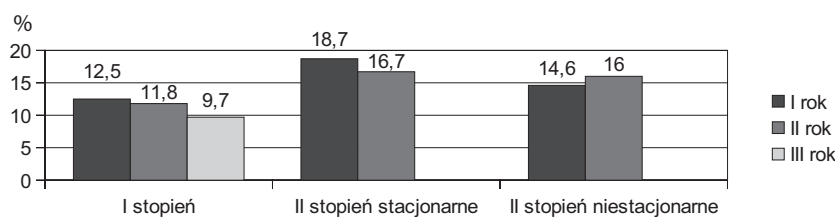
Materiał i metody

Badanie zostało przeprowadzone w dniach 7–16 marca 2013 r. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety składający się z 14 pytań jednokrotnego wyboru, 4 pytań wielokrotnego wyboru i 4 pytań otwartych oraz metryczki. Uzyskane wyniki poddano analizie programem statystycznym SPSS 17.0.

W badaniu wzięło udział 144 studentów kierunku zdrowie publiczne na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, co stanowi (zgodnie ze stanem studentów na dzień 3.04.2013 r. według Dziekanatu Wydziału Nauk o Zdrowiu) 86,7% populacji studentów tego kierunku.

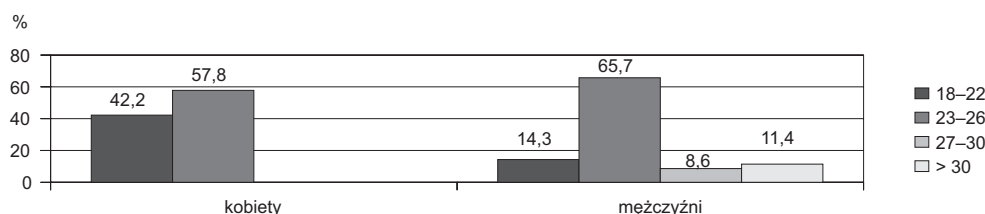
Studenci studiów stacjonarnych pierwszego stopnia stanowili 34% badanych. Uczelnia nie prowadzi kształcenia na poziomie studiów licencjackich w trybie niestacjonarnym. 66% respondentów stanowili natomiast studenci studiów drugiego stopnia. Procentowy udział poszczególnych lat studiów w całej badanej populacji przedstawiono na ryc. 1.

Wśród ankietowanych było 75,7% kobiet i 24,3% mężczyzn. Spośród badanych studentów 35,4% to osoby w wieku 18–22 lat, 59,7% ma 23–26 lat, 2,1% – 27–30 lat oraz 2,8% powyżej 30 lat. Rozkład wieku badanych według płci w procentach przedstawiono na ryc. 2.

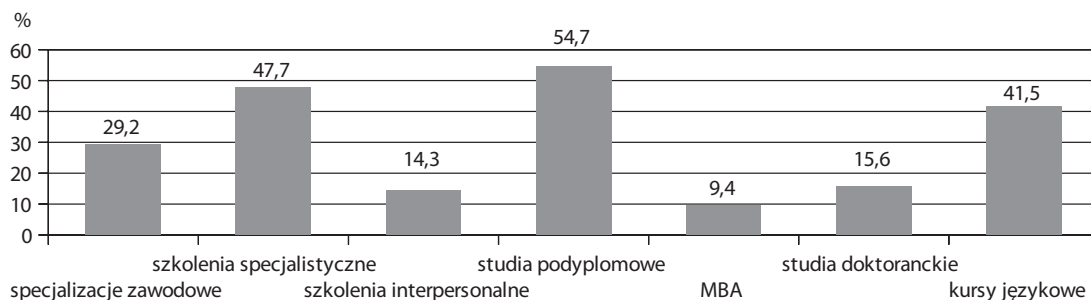
Ryc. 1. Procentowy udział studentów poszczególnych lat w badanej populacji

Fig. 1. Percentage of students each year in the study population

Ryc. 2. Procentowy rozkład grup wiekowych w populacji według płci badanych

Fig. 2. Percentage distribution of age groups in the population by gender of the respondents

Ryc. 3. Procentowy rozkład planowanych form podnoszenia kwalifikacji wśród studentów

Fig. 3. Percentage distribution of the planned forms of skills among students

Studenci studiów drugiego stopnia ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunkach: zdrowie publiczne (31%), ratownictwo medyczne (28%), elektroradiologia (23%), techniki dentystyczne (15%), higiena stomatologiczna oraz organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia (3%). Studia licencjackie na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym ukończyło 74,2% badanych studentów studiów drugiego stopnia.

Wyniki

Zdrowie publiczne było dla 48,6% wszystkich badanych kierunkiem, który najbardziej chcieli studiować. Wśród studentów drugiego stopnia zdrowie publiczne najbardziej chciało studiować 66,7% osób, które ukończyły studia pierwszego stopnia na kierunku zdrowie publiczne, 55,6% osób z tytułem licencjata ratownictwa medycznego, 40,9% licencjatów elektroradiologii, 66,7% licencjatów

technik dentystycznych. Nikt z osób kończących studia pierwszego stopnia na kierunku innym niż wymienione nie wskazał zdrowia publicznego jako kierunku, który chciał studiować najbardziej. Pozostałe osoby z całej badanej populacji wskazały jako kierunek priorytetowy głównie kontynuację na drugim stopniu swojego kierunku ze studiów pierwszego stopnia lub inny kierunek dostępny w ofercie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Najważniejszymi z punktu widzenia osób badanych kryteriami przy wyborze studiów na kierunku zdrowie publiczne okazały się: renoma uczelni (56,3%), zainteresowania (43,8%) oraz perspektywa pracy (36,1%). Uwagę zwraca to, że jedynie 6% respondentów wybrało kierunek zdrowie publiczne ze względu na jego renomę. Ten wynik pokazuje jak mało znaną, cenioną i ugruntowaną pozycję ma wśród potencjalnych studentów zdrowie publiczne. Poniekąd jest to również odzwierciedlenie postrzegania zdrowia publicznego przez całe społeczeństwo. Taka sytuacja stawia nowe wy-

Tabela 1. Procentowy rozkład odpowiedzi dotyczących kryteriów przy wyborze kierunku zdrowie publiczne**Table 1.** Percentage distribution of responses concerning the criteria for the selection of public health

Jakie kryteria przy wyborze studiów były dla Ciebie ważne?	tak (%)	nie (%)
Renoma kierunku	6,3	93,8
Renoma uczelni	56,3	43,8
Perspektywa pracy	36,1	63,9
Opinie znajomych	11,8	88,2
Opinie w mediach	2,1	97,9
Zainteresowania	43,8	56,3
Nie dostałem się na inny kierunek	14,6	85,4
Inne	14,6	85,4

zwania dla środowiska związanego z tą dziedziną z zakresu promowania i poprawy wizerunku zdrowia publicznego wśród społeczeństwa. Pozostałe kryteria procentowo przedstawiono w tabeli 1. Na pytanie to można było udzielić więcej niż jedną odpowiedź (maksymalnie trzy).

Wśród respondentów 43,8% wiąże swoją przyszłość z pracą związaną z dziedziną zdrowie publiczne.

W działalność społeczną lub zawodową z zakresu zdrowia publicznego poza planem zajęć przewidzianym tokiem studiów angażowało lub angażuje się 17,4% wszystkich badanych studentów. Wśród nich 28% to osoby działające w wolontariacie. Działalność w studenckich kołach naukowych wskazało 44% badanych – są to Studenckie Koło Naukowe Zdrowia Publicznego oraz Studenckie Koło Psychologii Klinicznej. W organizacjach studenckich, tj. Samorządzie Studenckim, IFMSA działało bądź działa 28% badanych. Nikt z respondentów nie brał udziału w żadnych konkursach przeznaczonych dla studentów. 12% spośród grupy angażowało lub angażuje się w pracę tymczasową dotyczącą zdrowia publicznego, a jedna osoba, tj. 0,7%, ma stałą pracę w tej dziedzinie. Wśród innych aktywności, które zadeklarowało 16% populacji osób zaangażowanych wymieniono: staż, konsulting, edukację rodziny i znajomych. Jedna osoba spośród tej grupy nie podała szczegółów. Procentowy rozkład rodzajów aktywności studentów pokazano w tabeli 2.

W czasie studiów na kierunku zdrowie publiczne 94,4% wszystkich badanych odbywa praktyki/staże obowiązkowe, 2,1% praktyki/staże nieobowiązkowe, 2,8% praktyki/staże wakacyjne nieobowiązkowe. Nikt z respondentów nie przebywał na stypendiach zagranicznych. Nikt też nie podał

Tabela 2. Rodzaje aktywności studentów poza planem zajęć przewidzianym tokiem nauczania**Table 2.** Types of activities of students outside the schedule prescribed course of instruction

Rodzaje pozajęciowej aktywności studentów	%
Studenckie koła naukowe	44
Organizacje studenckie	28
Praca tymczasowa związana z dziedziną zdrowie publiczne	12
Praca stała związana z dziedziną zdrowie publiczne	0,7
Inne formy aktywności	16

innych form praktycznego rozwoju w dziedzinie zdrowia publicznego.

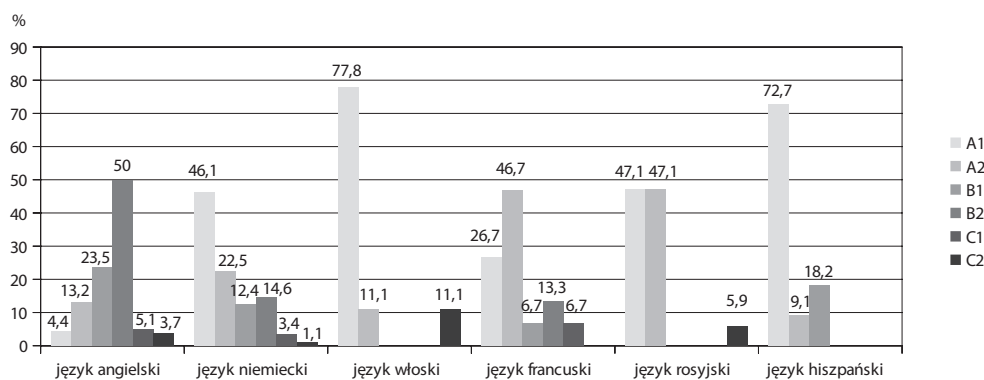
Spośród badanych tylko jedna osoba, czyli 0,7% populacji, studiowała za granicą, w ramach programu LLP Erasmus. Nauka trwała jeden semestr w Porto w Portugalii. Były to studia pierwszego stopnia z elektroradiologii.

W najbliższym czasie swoje kwalifikacje zawodowe z zakresu zdrowia publicznego zamierza podnosić 44,4% wszystkich badanych. Spośród tej grupy najwięcej, bo 54,7% przez studia podyplomowe. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na ryc. 3. Nikt z grupy badanej nie podaje innych form podnoszenia kwalifikacji niż wymienione. Na pytanie można było udzielić więcej niż jedną odpowiedź, maksymalnie trzy.

Wśród badanych studentów najwięcej osób deklaruje znajomość języka angielskiego, niemieckiego oraz francuskiego na różnych poziomach zaawansowania. W przypadku języka angielskiego najwięcej, bo 50%, osób deklaruujących jego znajomość wskazuje na poziom średnio zaawansowany B2, w przypadku języka niemieckiego najwięcej osób zna go na poziomie A1, a spośród osób deklaruujących znajomość języka francuskiego najwięcej jest studentów posługujących się nim na poziomie A2. Dodatkowo studenci deklarują jeszcze znajomość języka hiszpańskiego, włoskiego i rosyjskiego. Spośród innych języków respondenci zgłaszają znajomość takich, jak: język duński, język holenderski, język ukraiński oraz język łaciński. Szczegółowy rozkład poziomów znajomości poszczególnych języków przedstawiono na ryc. 4.

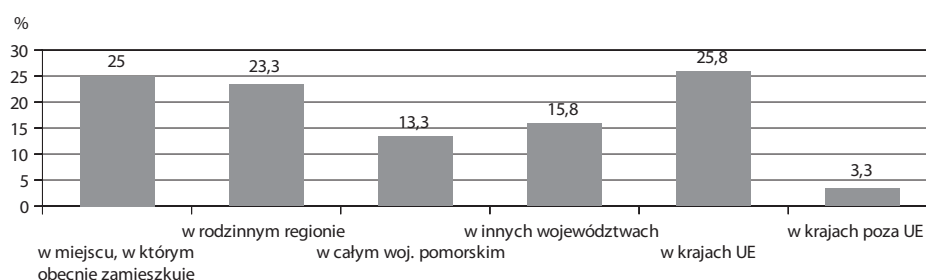
Studenci w 43,8% zamierzają szukać pracy powiązanej z kierunkiem zdrowie publiczne. Natomiast 39,6% badanych jeszcze nie wie, czy po studiach chce szukać pracy w tej dziedzinie.

Wśród grupy osób chcących znaleźć zatrudnienie w branżach powiązanych ze zdrowiem publicznym zdecydowana większość, bo aż 75%, chce szukać pracy w Trójmieście. Rozkład procentowy dla pozostałych potencjalnych miejsc za-

Ryc. 4. Znajomość języków obcych według poziomów wśród studentów

Fig. 4. Foreign language skills by levels of students

Ryc. 5. Procentowy rozkład potencjalnych miejsc poszukiwania pracy przez studentów (poza Trójmiastem)

Fig. 5. Percentage distribution of potential sites for job searching by students (outside the Trójmiasto)

trudnienia przedstawiono na ryc. 5. Dla 8,3% jest to obojętne, a 3,3% jeszcze nie wie, gdzie będzie szukać pracy. Pytanie było pytaniem wielokrotnego wyboru.

Spośród respondentów deklarujących chęć poszukiwania pracy powiązanej z kierunkiem studiów 62,5% chce jej szukać w sektorze publicznym, 57,5% w sektorze prywatnym, 33,3% w organizacjach pozarządowych, a 28,3% badanych z tej grupy jeszcze nie wie, w jakim sektorze chce poszukiwać pracy. Na pytanie można było udzielić więcej niż jednej odpowiedzi, maksymalnie trzech.

Swoje możliwości na zdobycie satysfakcjonującej pracy w dziedzinie zdrowia publicznego 7,6% badanych ocenia jako duże, 47,9% jako średnie, a 33,3% jako małe. 11,1% badanych nie wie natomiast, na jakim poziomie ocenić swoje szanse.

Biorąc pod uwagę wszystkich badanych, stwierdza się, że gdyby można było ponownie dokonać wyboru kierunku studiów i uczelni, studia na kierunku zdrowie publiczne na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym wybrałoby ponownie 36,8% badanych, 26,4% wybrałoby inne studia, ale na tym samym uniwersytecie, 13,2% wybrałoby te same studia, ale na innej uczelni, 23,6% zdecydowałoby się na inne studia na innej uczelni.

Studenci, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunku zdrowie publiczne deklarują

w 66,7%, że obecny kierunek jest tym, który najbardziej chcieli studiować. W przypadku techników dentystycznych liczba ta jest identyczna. Jeżeli chodzi o licencjatów ratownictwa medycznego i elektroradiologii, jest to natomiast odpowiednio 55,6% oraz 40,9% respondentów.

Wśród osób, dla których zdrowie publiczne było kierunkiem, który najbardziej chcieli studiować 48,6% wiąże swoją przyszłość z tą dziedziną, oceniając swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy jako duże (23,7% respondentów) oraz średnie (65,8%). Spośród osób, które nie uznały zdrowia publicznego za swój priorytetowy kierunek, ale mimo to wiążą swoją przyszłość z tą dziedziną, 4% ocenia swoje szanse na bardzo duże, a 72% na średnie.

Wśród studentów studiów stacjonarnych 45% deklaruje, że kierunek zdrowie publiczne był tym, który najbardziej chcieli studiować. W przypadku studentów studiów niestacjonarnych jest to 56,8% badanych. W 54% studenci dzienni wiążą swoją przyszłość z pracą w dziedzinie zdrowia publicznego, a studenci zaoczni w 20,5%. W przypadku studentów zaocznych są to wyłącznie studenci drugiego stopnia, osoby pracujące, które zawodowo realizują się w kierunku, który studiowali na studiach pierwszego stopnia lub po uzyskaniu tytułu licencjata chcą uzyskać pełne wykształcenie wyższe

i tytuł magistra. Spośród osób angażujących się 96% stanowią studenci stacjonarni, a 4% studenci niestacjonarni. Studenci studiów dziennych oceniają swoje szanse na rynku pracy jako duże w 10%, jako średnie w 53%, a jako małe w 26%. W przypadku studentów studiów zaocznych wysoko ocenia je 2,3%, średnio 36,4%, a nisko 50% pytaných. Może być to po raz kolejny związane z tym, że studenci niestacjonarni w badanej grupie to wyłącznie studenci studiów drugiego stopnia, z których wielu dyplomy studiów licencjackich uzyskało na innym niż zdrowie publiczne kierunku, stąd też ich niska ocena szans na rynku pracy w dziedzinie zdrowia publicznego. Wyniki te pokazują również, że studenci dzienni są znacznie bardziej pozytywnie nastawieni do rynku pracy niż ich koledzy ze studiów zaocznych. W 36% studenci studiów stacjonarnych ponownie wybraliby te same studia na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, a studenci studiów niestacjonarnych zadeklarowali taką odpowiedź w 38,6%. Te zbliżone dla studentów dziennych i zaocznych wartości wskazują, iż w większości są oni zadowoleni ze swojej dotychczasowej ścieżki edukacji w murach Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i nie odczuwają różnic w jakości kształcenia ze względu na tryb studiów.

Osoby zamierzające szukać pracy w branżach powiązanych ze zdrowiem publicznym w 12,8% oceniają swoje szanse na uzyskanie zadowalającej pracy jako duże, a w 61,5% jako średnie. Spośród osób, które zdecydowanie odcinają się od takiej możliwości swoje szanse jako średnie ocenia natomiast 12,5%, a 70,8% jako małe. Osoby niezdecydowane co do kierunku poszukiwania pracy szacują swoje możliwości w 2,4% jako bardzo duże, w 42,9% jako średnie i w 35,7% jako niskie.

Wśród osób, które zamierzają szukać pracy powiązanej ze zdrowiem publicznym 26,9% angażuje się w czasie studiów w prace społeczne lub zawodowe związane z tą dziedziną. 4,2% badanych, mimo iż nie zamierza szukać pracy powiązanej ze zdrowiem publicznym, jest ponadto aktywnych poza zajęciami. Największą grupę wśród osób aktywnych stanowią osoby między 18. a 22. rokiem życia.

Osoby, które w czasie studiów angażowały lub angażują się w działalność społeczną lub zawodową z zakresu zdrowia publicznego w 20% oceniają swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy w tej dziedzinie jako duże, a w 60% jako średnie. Spośród osób niezaangażowanych wysoko swoje szanse ocenia 5% badanych, średnio 45,4%, a nisko 37,8%. Angażowanie się w działalność pozazajęciową podnosi wśród studentów samoocenę jako potencjalnych pracowników.

W przypadku osób podejmujących staże lub praktyki nieobowiązkowe 66,7% ocenia swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy jako

średnie, również wśród osób podejmujących taką aktywność w czasie wakacji 50% ocenia swoje szanse jako średnie. Nikt z aktywnych respondentów nie ocenia w ten sposób swoich szans jako dużych. Wyniki mogą wskazywać na to, że odbywane staże lub praktyki nie spełniają oczekiwań studentów, ponieważ nie są powodem do oceny swoich szans na rynku pracy jako bardzo duże.

Spośród osób aktywnie działających w czasie studiów 52% wybrałoby ponownie te same studia na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, a 20% na innej uczelni. Osoby nieangażujące się w działalność ponadzajęciową zdecydowałyby się ponownie na kierunek zdrowie publiczne na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym w 33,6%, a ten kierunek na innej uczelni wybrałoby 11,8%. Biorąc pod uwagę to, że wśród badanej populacji jedynie nieco ponad 17% studentów angażuje się w działalność pozazajęciową, można stwierdzić, że wyniki te nie są znacząco istotne.

Studenci, którzy w najbliższym czasie zamierzają podnosić zawodowe kwalifikacje szacują swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy w 12,5% jako bardzo duże, a w 59,4% jako średnie. Wśród osób, które nie mają takich zamiarów wysoko swoje szanse ocenia 3,8% badanych, średnio 38,8%, a słabo 43,8% respondentów.

Studenci, którzy zamierzają podnosić swoje zawodowe kwalifikacje oceniają swoje szanse na znalezienie satysfakcjonującej pracy w dziedzinie zdrowia publicznego w 12,5% jako duże, a w 59,4% jako małe. Osoby nieplanujące podejmowania jakichkolwiek form rozwoju osobistego oceniają natomiast swoje szanse w 3,8% jako bardzo duże, w 38,8% jako średnie oraz w 43,8% jako małe.

Respondenci rozważający poszukiwanie pracy za granicą, w krajach należących do Unii Europejskiej w 58,1% posługują się językiem angielskim na poziomie średnio zaawansowanym B2, a w 19,4% na poziomie B1. W przypadku języka niemieckiego 55,6% osób rozważających taką możliwość posługuje się nim na poziomie podstawowym A1. Również w przypadku języka włoskiego i języka francuskiego ankietowani chcący podjąć pracę w krajach wspólnoty w 50% deklarują znajomość tych języków na poziomie podstawowym A1. Podobnie jak 75% osób, które znają język hiszpański. Natomiast studenci posługujący się językiem rosyjskim na poziomie A2 w 66,7% deklarują chęć poszukiwania pracy w krajach Unii Europejskiej. Wśród respondentów chcących pracować w krajach poza Unią Europejską w równym stopniu, bo po 25% występują osoby, które znają język angielski na poziomie B1, B2, C1, C2, język francuski na poziomie A1 oraz język łaciński na poziomie A2. Pozostałe osoby deklarujące znajomość języków obcych nie zamierzają szukać pracy w krajach poza Unią Europejską.

Omówienie

Do najpopularniejszych w Polsce niezarobkowych form aktywności studentów poza planem zajęć przewidzianym programem nauczania należą proponowane przez różnych pracodawców bezpłatne praktyki oraz wszelkiego rodzaju formy wolontariatu [2]. Odbycie bezpłatnych praktyk pozwala na sprawdzenie i podniesienie umiejętności nabytych w czasie studiów. Często oferty praktyk są dla pracodawców możliwością sprawdzenia predyspozycji potencjalnych przyszłych pracowników. Wolontariat natomiast w różnego rodzaju przedsiębiorstwach daje przede wszystkim możliwość podnoszenia i rozwijania kompetencji społecznych. Według badań [3] do najbardziej cenionych przez polskich pracodawców we wszystkich branżach kompetencji należą: nastawienie na potrzeby klienta, umiejętność współpracy, nastawienie na jakość, otwartość na zmiany, przedsiębiorczość, etyka działania, komunikowanie się i nastawienie na rozwój. Wolontariusze są ponadto pozytywnie postrzegani przez potencjalnych pracodawców. Ich zdaniem osoby działające w ramach wolontariatu są aktywne, otwarte i zaangażowane.

W przypadku form zarobkowej aktywności studentów mamy do czynienia ze stażami, głównie w postaci programów stażowych oferowanych zarówno przez instytucje publiczne, jak i firmy prywatne [4]. Zaletą stażów jest przede wszystkim wprowadzanie młodych osób w „kulturę pracy” oraz rozwijanie kompetencji zawodowych i cech osobowości, takich jak sumienność, staranność czy zaradność. W celu zachęcenia dobrych kandydatów do podjęcia stażu, a w przyszłości pozyskania wartościowych pracowników firmy podejmują wiele starań, choćby nawiązywanie współpracy z Uczelnianymi Biurami Karier.

Według najnowszego badania studentów i absolwentów różnych kierunków z 8 największych miast Polski, przeprowadzonego pod koniec 2012 r. przez firmę Deloitte [5] i opublikowanego w kwietniu tego roku, w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się liczba osób zdobywających doświadczenie zawodowe już w czasie studiów. Spośród badanych 29% podejmuje różnego rodzaju aktywności w celu pozyskania doświadczenia zawodowego i jednocześnie ocenia swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy jako duże, 14% badanych odbywa praktyki lub już pracuje i ocenia siebie jako wartościowych pracowników. Wśród całej grupy osób aktywnych 67,7% ocenia swoje kwalifikacje na wyższe niż innych kandydatów do pracy. Najwięcej osób aktywnych jest w grupie wiekowej 24–26 lat. Do najczęściej podejmowanych aktywności należą: praca bądź praktyki w kraju związane z kierunkiem studiów

(75,7%), dodatkowe programy edukacyjne oferowane przez pracodawców (53%), studenckie koła naukowe (47,2%) oraz wolontariat (40,8%). Spośród badanych 66% byłoby skłonnych szukać pracy za granicą. Obecnie według danych Głównego Urzędu Statystycznego bezrobocie wśród absolwentów wynosi 27,4% [6].

Wśród wyników badania warto zwrócić uwagę na to, że renoma kierunku zajmuje ostatnie miejsce wśród kryteriów decydujących o wyborze zdrowia publicznego jako kierunku studiów respondentów, podczas gdy renoma uczelni plasuje się na miejscu pierwszym jako najczęściej podawany powód. Pokazuje to duży rozdźwięk między postrzeganiem samej uczelni a kierunku, który oferuje. Wyniki badania pozwalają ponadto stwierdzić, że studenci podejmujący różnego rodzaju aktywność poza planem zajęć przewidzianym programem nauczania są bardziej pozytywnie nastawieni do możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy niż ich koledzy nieangażujący się w taką działalność. Biorąc pod uwagę opinie pracodawców na temat zaangażowanych studentów, można powiedzieć, że poświęcanie swojego czasu na rzecz zdobycia lub podniesienia kwalifikacji jest słuszne i w przyszłości może zaowocować zdobyciem satysfakcjonującej pracy. Mimo iż zdrowie publiczne daje szerokie pole do rozwoju i różnego rodzaju inicjatyw, studenci z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego nie korzystają z tych możliwości w pełni. Wydaje się więc zasadne zachęcanie studentów do poszerzania wiedzy doświadczeniem zawodowym zdobytym w czasie studiów zarówno w organizacjach już współpracujących z kierunkiem studiów, jak i poszukiwania nowych możliwości współpracy dla kompleksowego rozwoju studentów. Zwłaszcza że osoby podejmujące aktywność w instytucjach należących bądź ściśle współdziałających z Uczelnią wyżej oceniają swoje szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy niż osoby zaangażowane w staże lub praktyki poza Uczelnią.

Dla Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jako uczelni z tego badania płyną ponadto pozytywne wnioski, ponieważ większość studentów zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych ponownie wybrałoby taki sam profil swojej edukacji, jak w chwili badania. Może to mieć znaczenie przy wciąż trwającym wdrażaniu i doskonaleniu programu nauczania zgodnego z Krajowymi Ramami Kształcenia. Warto też zwrócić uwagę, że wśród osób zaangażowanych w zdecydowanej mierze przeważają osoby studiujące w trybie stacjonarnym, więc być może jest to sygnał do większego skupienia się w tym aspekcie na studentach zaocznych.

Dodatkowo studenci studiów stacjonarnych lepiej oceniają swoje szanse na rynku pracy w dziedzinie zdrowia publicznego niż ich koledzy ze studiów niestacjonarnych. Być może jest to spowodowane

tym, że wielu studentów zaocznych ma już pracę w zawodzie zgodnym z ukończonym kierunkiem studiów licencjackich.

Również osoby chcące w najbliższym czasie dodatkowo podnosić swoje kwalifikacje zawodowe z zakresu zdrowia publicznego lepiej oceniają swoje szanse na rynku pracy niż ich koledzy niedeklarujący chęci rozwoju. Być może jest to sygnał, aby umożliwić lub ułatwić studentom myślącym szerzej o swych kwalifikacjach dostęp do dodatkowych form rozwoju poza zajęciami przewidzianymi programem nauczania.

Wśród najważniejszych wniosków płynących z przedstawionego badania należy przede wszystkim wymienić konieczność podniesienia renomy kierunku zdrowie publiczne w oczach potencjalnych kandydatów na studia. Pozwoli to na przyciągnięcie zdolnych młodych ludzi, którzy do tej

pory nie wiązali swej przyszłości z tymi studiami, co istotnie przyczyni się w dalszej perspektywie do budowania pozytywnego i ugruntowanego w społeczeństwie wizerunku całej dziedziny, jaką jest zdrowie publiczne. Należy ponadto podjąć działania w kierunku podniesienia samooceny studentów jako atrakcyjnych i wartościowych potencjalnych pracowników, którzy mają duże szanse na zdobycie satysfakcjonującej pracy, mimo trudnej sytuacji na rynku pracy. Należy w nich budować poczucie wartości jako ważnych, cennych i potrzebnych specjalistów w swej dziedzinie, jednocześnie silnie nakłaniając i stwarzając nowe możliwości do rozwoju i angażowania się w działalność pozazajęciową, ponieważ obecnie zbyt mała liczba studentów angażuje się w jakiegokolwiek działania wolontariackie z zakresu zdrowia publicznego lub chce podnosić swoje kwalifikacje.

Piśmiennictwo

- [1] **Wysocki M., Miller M.:** Paradygmat Lalonde'a, Światowa Organizacja Zdrowia i Nowe Zdrowie Publiczne. *Przegl. Epidemiol.* 2003, 57, 505–512.
- [2] **Plak J.:** Student, uczeń, absolwent na rynku pracy. *Na Rynku Pracy* 57, 57–66.
- [3] **Kacak E.:** Wolontariat w przedsiębiorstwie. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych* 2006, 3, 52–59.
- [4] **Macko M.:** Studenci i absolwenci na współczesnym rynku pracy. *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi* 2007, 5, 1–12.
- [5] Deloitte: Pierwsze kroki na rynku pracy. Międzynarodowe badanie studentów i absolwentów. 4.2013.
- [6] Główny Urząd Statystyczny: Kwartalna informacja o rynku pracy. Warszawa 25.02.2013.

Adres do korespondencji:

Anna Tyrańska-Fobke
ul. Pawia 15d/2
81-078 Gdynia
tel.: 601 625 232
e-mail: anka.tyranska@gumed.edu.pl

Konflikt interesów: nie występuje

Praca wpłynęła do Redakcji: 13.06.2013 r.

Po recenzji: 21.07.2013 r.

Zaakceptowano do druku: 3.09.2013 r.

Received: 13.06.2013

Revised: 21.07.2013

Accepted: 3.09.2013